

Οι κίνδυνοι «διάβρωσης» στον κλάδο κατασκευών

Ανθρώπινο δυναμικό, χρηματοδότηση, θεσμικό πλαίσιο, καινοτομία

Ζητήματα που σχετίζονται με το ανθρώπινο δυναμικό, τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του κλάδου και την προοπτική των κατασκευών μετά την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης το 2026 συνιστούν τις βασικότερες προκλήσεις του κλάδου των κατασκευών.

Της Τέτης Ηγουμενίδη
tiguimenida@nayeemporiki.gr

ΣΥΜΦΩΝΑ με τη μελέτη του ΙΟΒΕ, με τίτλο «Πόσιες προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης των κατασκευών στην Ελλάδα - 2025», εκτός από τα παραπάνω τις τεχνικές απαιτήσεις τις απασχολούν το θεσμικό πλαίσιο του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων, η αμοιβαία εθνικού υφεδισμού για τις υποδομές, η ενσωμάτωση της τεχνολογίας και η ψηφιοποίηση των κατασκευών, ώστε να ενισχυθούν η παραγωγικότητα του κλάδου, η προσαρμογή του κλάδου στην κλιματική αλλαγή και η υιοθέτηση των προτύπων ESG.

Ειδικότερα, η έλλειψη εργατικού δυναμικού παραμένει κύρια πηγή προβληματισμού για τις εγχώριες κατασκευαστικές επιχειρήσεις. Η μείωση της εγχώριας κατασκευαστικής δραστηριότητας κατά τη δεκαετή οικονομική κρίση επιδείνωσε το φαινόμενο της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain), γεγονός που στην παρούσα συγκυρία συμβάλλει στην έλλειψη προσωπικού στην Ελλάδα. Επιπλέον, καθώς έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού (μηχανικών και μηχανικών) στις κατασκευές παρουσιάζεται και σε άλλες χώρες, δημιουργείται ισχυρός ανταγωνισμός για την προσέλκυση εργαζομένων, με την προσφορά σημαντικά υψηλότερων αμοιβών που είναι δυσκολότερο να δοθούν στην Ελλάδα.

Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του κατασκευαστικού και μελετητικού κλάδου εκπατάται ότι θα πρέπει να ενισχυθεί ώστε να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες κεφαλαίων κίνησης, επενδύσεων, ανάπτυξης έργων, έκδοσης εγγυητικών επιστολών συμμετοχής σε διαγωνισμούς, καλής εκτέλεσης

Ένα από τα σημαντικότερα «αγκάθια» στον κλάδο των κατασκευών αποτελεί η έλλειψη προσωπικού.

έργων κλπ. Τη ανάγκη αναζήτησης πρόσθετης χρηματοδότησης και ρευστότητας επιτείνουν οι καθυστερήσεις πληρωμών προς τις κατασκευαστικές, περιλαμβανομένου του τομέα των δημοσίων έργων, οι οποίες αποτελούν ένα χρόνιο πρόβλημα του κλάδου.

Προοπτική μετά το 2026

Η ολοκλήρωση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το 2026 ενδέχεται να δημιουργήσει ένα «κενό» στην εγχώρια κατασκευαστική δραστηριότητα, αν και «θεωρητικά» υπάρχει ένα απόθεμα έργων υποδομών στους τομείς των οδικών, σιδηροδρομικών, ενεργειακών και τηλεπικοινωνιακών δικτύων, τα οποία

θα ολοκληρωθούν μετά το 2026 (περίοδος 2027-2030), συνολικού προϋπολογισμού 10 δισ. ευρώ.

Θεσμικά ζητήματα

Ο σχεδιασμός και οι προδιαγραφές των έργων πρέπει να στηρίζονται σε ορθή εκτίμηση του κόστους, με βάση και την ένταση των κλιματικών κινδύνων στις προδιαγραφές των έργων. Στα παραπάνω θα συμβάλει η δημιουργία του Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων, που θα περιλαμβάνει Ηλεκτρονικό Σύστημα Προσδιορισμού Κότους Συνελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων, καθώς και Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών, η οποία προβλέπεται στον Ν.4782/2021, αλλά δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί.

Τεχνολογία και ψηφιοποίηση

Η παραδοσιακά υψηλή ένταση εργασίας και τα πολλαπλά επιμέρους στάδια των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων, τα οποία απαιτούν τη συμμετοχή πλήθους αυτοαπασχολούμενων επαγγελματιών ή πολύ μικρών επιχειρήσεων διαφορετικών ειδικοτήτων για την ολοκλήρωση ενός έργου, καθιστούν την ψηφιοποίηση και την καινοτομική δραστηριότητα ένα δύσκολο εγχείρημα.

Κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή έχει επιπτώσεις και στις κατασκευές, καθώς επηρεάζει τόσο την κατασκευαστική δραστηριότητα όσο και τη σχεδίαση, υλοποίηση και σκλήση των υποδομών και των κυρίων. Για παράδειγμα, η αύξηση της συχνότητας εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων και φυσικών καταστροφών, οδηγεί σε εντονότερη καταπόνηση των δομικών στοιχείων.

Κριτήρια ESG

Η μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς την κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050, απαιτεί μεγάλης κλίμακας επενδύσεις. Η χρηματοδότηση αυτών των επενδύσεων θα διευκολυνθεί με τη χρήση πρόσθετων χρηματοοικονομικών κριτηρίων, τα οποία ενσωματώνουν δικαιώσεις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και εταιρικές διακυβέρνησης (κριτήρια ή αρχές ESG). (πη: sate.gr)

Τις ανάγκες αναζήτησης πρόσθετης χρηματοδότησης και ρευστότητας επιτείνουν οι καθυστερήσεις πληρωμών προς τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις.

Σχεδιασμός υποδομών

ΟΠΩΣ έχει επισημανθεί και σε προηγούμενες εκθέσεις του ΙΟΒΕ για τον κλάδο των κατασκευών, ο υφιστάμενος σχεδιασμός υποδομών στην Ελλάδα έχει αδυναμίες, καθώς είναι αποσπασματικός, μπορεί να αφορά μόνο συγκεκριμένους τομείς, ενώ και η υλοποίηση των έργων εξαρτάται από αρμοδιότητες φορέων που συχνά επικαλύπτονται, οδηγώντας σε καθυστερήσεις.